

Стенографски дневник

НА

2. заседание

Петък, 21 октомври 1949 г.

Открито в 15 ч. 15 м.

Председателствувал председателят Райко Дамянов.

Секретар: Илия Радков.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения:	Стр.	Законопроекти:	Стр.
Отпуски	4	2. За съдене членове на Правителството. (Първо и второ четене)	5, 6
Дневен ред:		Говорил: министър Ради Найденов	5
1. Решение за одобрение на указите, издадени от Президиума на Великото народно събрание за времето от 18 септември до 20 октомври 1949 г. (Приемане)	4	3. За преименуване на Министерството на железопътните, автомобилните и водните съобщения. (Първо и второ четене)	6, 7
		4. Полагане клетва от министрите Кирил Лазаров и Георги Чанков	7
		5. Закриване на четвърта извънредна сесия	7

Председател Райко Дамянов: (Звъни) Присъствуват необходимото число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: д-р Александър Бонкин, Анастасия Вълкова, Ангел Попилиев, Андрей Пенев, Атанас Николов, Борис Колев, Борис Стоев, Борис Стефанов, Борис Томов, Венера Клинчарова, Вида Василева, Витан Андреев, Вара Македонска, Вира Начева, Георги Григоров, Гочо Грозев, Данчо Димитров, Димитър Чорбаджиев, Динко Тодоров, Ефрем Митев, Желю Тончев, Иван Евтимов, Иван Бешев, Иван Масларов, Иван Христов, Израел Майер, Илия Добрев, Камен Червенияшки, Коста Спасов, Кръстю Георгиев, Любен Дамянов, Недялка Душкова, Никола Разлоганов, Нинко Вияшки, Нисим Исаков, Павел Цолов, Петър Бомбов, Петър Ковачев, Петър Митков, Петър Панайотов, Руса Господинова, Сава Дълбоков, Спас Христов, Стоян Паликрушев, Стоян Попов, Тачо Даскалов, Тодор Атанасов, Цоло Кръстев, Янко Киряков, Янко Марков и Янчо Деведжиев)

Разрешен е отпуск на следните народни представители: Ангел п. Илиев — 2 дена, Димитър Панайотов — 1 ден, Динко Тодоров — 2 дена, Иван Чонос — 1 ден и Камен Червенияшки — 2 дена.

Пристъпваме към точка първа от дневния ред:

Проекторешение за одобрение на указите, издадени от Президиума на Великото народно събрание за времето от 18 септември до 20 октомври 1949 г.

Има думата секретарят на Президиума на Великото народно събрание др. Дамян Попхристов да го прочете.

Секретар Дамян Попхристов: (Чете)

МОТИВИ

към предложението за одобрение на указите, издадени от Президиума на Великото народно събрание за времето от 18 септември до 20 октомври 1949 г.

Другарки и другари народни представители! Съгласно Конституцията на Народната република България и закона за Президиума на Народното събрание, някои от указите, издадени от Президиума на Народното събрание, подлежат на одобрение от Народното събрание в първата му сесия, свикана след издаване на указите.

След приключване на извънредната сесия на ВНС през м. септември т. г., Президиумът на Великото народно събрание, за да отговори на нуждите на управлението, издаде, по предложение на Правителството, известен брой укази по чл. 5, буква «б», от закона за Президиума на Народното събрание.

По предложение на председателя на Министерския съвет, за да отговори на належащите нужди на държавното управление, Президиумът на ВНС реши, на основание чл. 35, т. 2, от Конституцията на Народната република България и на чл. 4, буква «н», от закона за Президиума на Народното събрание, да издаде укази за освобождаване от длъжност и назначаване на отделни членове на Правителството.

И двата вида укази, съгласно Конституцията, подлежат на одобрение от Народното събрание.

Настоящата извънредна сесия на Великото народно събрание е първата сесия след издаването на тези укази и следва тя да се занимае с въпроса за тяхното одобрение.

По тези съображения молим, другарки и другари народни представители, да обсъдите приложеното проекторешение и, ако го одобрите, да го гласувате.

Председател на Президиума на Великото народно събрание:

Д-р М. Нейчев

Секретар на Президиума на Великото народно събрание:

Д. Попхристов

РЕШЕНИЕ

за одобрение на указите, издадени от Президиума на Великото народно събрание за времето от 18 септември до 20 октомври 1949 г.

Одобряват се следните укази, издадени от Президиума на Великото народно събрание, въз основа на чл. 4, буква «н», и на чл. 5, буква «б», от закона за Президиума на Народното събрание за времето от 18 септември до 20 октомври 1949 г.

I. Укази по чл. 4, буква «н»

1. Указ № 820, от 6 октомври 1949 г., за освобождаване от длъжност министъра на железопътните, автомобилните и водните съобщения Стефан Тончев за несправяне с работата си — «Държавен вестник» 234/1949 г.

2. Указ № 821, от 6 октомври 1949 г., за назначаване за министър на железопътните, автомобилните и водните съобщения Георги Чанков, член на Политбюро на Българската комунистическа партия — «Държавен вестник» 234/1949 г.

3. Указ № 829, от 8 октомври 1949 г., за освобождаване от длъжност министъра на финансите Петко Куниин — «Държавен вестник» 235/1949 г.

II. Укази по чл. 5, буква «б»

1. Указ за държавния техникум за физическа култура — «Държавен вестник» 210/1949 г.

2. Указ за изкупуване на принадлежащи на частни български фирми дружествени дялове от о. о. д-во «Кожецетрала» — София — «Държавен вестник» 222/1949 г.

3. Указ за продължаване срока за деклариране вземанията на кредиторите при Погасителната каса — «Държавен вестник» 222/1949 г.

4. Указ за допълнение на чл. 1 от закона за заемане на допълнителна работа от санитарни лица — «Държавен вестник» 226/1949 г.

5. Указ за освобождаване от данък върху оборота митни сборове и гербов налог машините, инсталациите, съоръженията и материалите, внесени от СССР, за обзавеждане на авторемонтните заводи в градовете София и Пловдив.

6. Указ за изкупуване акциите на частните акционери от акционерно д-во «Български печат», София — «Държавен вестник» 233/1949 г.

7. Указ за изменение бюджета на Главната дирекция на цените за 1949 г. — «Държавен вестник» 233/1949 г.

8. Указ за изменение бюджета на Министерството на индустрията и занаятите за 1949 г. — «Държавен вестник» 233/1949 г.

9. Указ за изменение бюджета на Министерството на външните работи за 1949 г. — «Държавен вестник» 233/1949 г.

10. Указ за погасяване на някои задължения с облигации — «Държавен вестник» 235/1949 г.

11. Указ за изменение и допълнение на наредбата-закон за облекчаване на бежанците, настанени по закона за селскостопанското настаняване на бежанците — «Държавен вестник» 239/1949 година.

12. Указ за изменение ведомствената щатна таблица на служителите при Министерството на вътрешните работи.»

Председател Райко Дамянов: Има думата докладчикът на законодателната комисия да докладва предложението на комисията.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по предложението на Президиума на ВНС за одобрение на указите, издадени от Президиума на ВНС за времето от 18 септември до 20 октомври 1949 г.

Комисията предлага на пленума на Великото народно събрание да гласува и приеме предложеното от Президиума на ВНС решение така, както е представено, без изменение.

Председател на законодателната комисия: Д. Ив. Пашов.»

Председател Райко Дамянов: Поставям предложението на гласуване. Ония народни представители, които са съгласни с предложението за одобрение на указите, издадени от Президиума на Великото народно събрание за времето от 18 септември до 20 октомври 1949 г., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка втора от дневния ред:

Първо четене за законопроекта за съдене членове на Правителството.

Има думата секретарят да прочете законопроекта.

Секретар Илия Радков (з): (Чете)

«МОТИВИ

към законопроекта за съдене членове на Правителството

Другарки и другари народни представители! Съгласно чл. 45 от Конституцията на Народната република България, членовете на Правителството отговарят наказателно за нарушаване на Конституцията и на законите и за всяко престъпление, извършено от тях в това им качество, и граждански — за причинените от тях вреди на държавата и на гражданите.

Конституцията предвижда с особен закон да бъдат уредени правилата за отговорностите на членовете на Правителството и редът за съденето им.

Досега такъв закон у нас не е създаден.

В изпълнение програмата на Правителството за създаване ново законодателство у нас в съгласие с разпоредбите на Конституцията, предлага ви се на обсъждане и приемане настоящият законопроект за съдене членове на Правителството.

Гр. София, 11 октомври 1949 г.

Министър на правосъдието: Р. Найденов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за съдене членове на Правителството

Чл. 1. Членовете на Правителството, за извършените в това им качество престъпления и за вредите, които са причинили с противозаконните си действия на държавата и гражданите, отговарят съгласно действащите наказателни и други закони.

Чл. 2. За престъпленията и за вредите по чл. 1 членовете на Правителството се съдят от Върховния съд на Народната република, наказателно отделение, в състав: председател, двама съдии и четирма съдебни заседатели; избрани от Народното събрание за съдене съдии и прокурори (чл. 38, алинея първа, от закона за наказателното съдопроизводство).

На този съд са подсъдни и други престъпления, извършени от същите лица не в качеството им на членове на Правителството, ако те се съдят едновременно и за престъпления, извършени от тях в това им качество.

Съизвършителите и всички други съучастници в горните престъпления се съдят от същия съд.

Чл. 3. По тия дела наказателното преследване се възбужда от главния прокурор на Народната република; извършването на предварително следствие не е задължително; мярката за неотклонение е задържане под стража.

Чл. 4. Подсъдимият има право да посочи доказателства в седемдневен срок от получаване препис от обвинителния акт. В същия срок, считан от деня на получаване съобщение за

посъпване на делото в съда, и гражданският ищец може да посочи доказателства.

Чл. 5. Делата се насрочват за разглеждане в съдебно заседание най-късно една седмица след изтичане на срока по предходния член.

Неявяването на свидетели не е пречка за разглеждане на делото, ако те са дали писмено показание при дознанието или при предварителното следствие или ако има други свидетели за същите обстоятелства.

Присъдата и решението на съда не подлежат на обжалване.

Чл. 6. Доколкото в тоя закон не са предвидени особени правила, прилагат се общите съдопроизводствени закони.»

Председател Райко Дамянов: Има думата докладчикът на законодателната комисия да докладва предложението на комисията.

Докладчик Владимир Димчев (к): Другари народни представители! Законодателната комисия направи само известни технически поправки. (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за съдене членове на Правителството

1. В чл. 1, третия ред, след думата «държавата» съюзът «и» се заменя със съюза «или».

Съображения. За да се породи гражданска отговорност на членовете на Правителството не е необходимо вредата да бъде причинена едновременно на държавата и гражданите. Тая отговорност се поражда винаги, когато има причинени вреди било на държавата, било на гражданите. Затова по-правилно е в текста на чл. 1, вместо съюза «и», да бъде поставен съюзът «или».

2. Алинея последна на чл. 5 от законопроекта става нов чл. 6, като следващият чл. 6 става чл. 7.

Съображения. Материята, уреждана с алинея трета на чл. 5, е извън съдебното дирене и се отличава от тази, уреждана в предходните две алинеи.

Председател на законодателната комисия: Д-р Ив. Пашов.»

Председател Райко Дамянов: Има думата министърът на правосъдието д-р. Ради Найденов.

Министър Ради Найденов: (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Законопроектът за съдене членове на Правителството, който предлагаме за ваше приемане и одобрение, е едно повеление на Конституцията и едно програмно правителствено законодателно пожелание, основано също така на Конституцията.

Съгласно чл. 45 от Конституцията, «Членовете на Правителството отговарят наказателно за нарушаване на Конституцията и на законите и за всяко престъпно деяние, извършено от тях при изпълнение на длъжностите им.

Те отговарят граждански за причинените от тях вреди на държавата и на гражданите с противозаконните си действия.

Особен закон урежда по-подробно правилата за отговорностите на членовете на Правителството, както и реда на съденето им.»

Основавайки се на нашата Конституция, ние внасяме този законопроект, а с това внасяме и един нов принос за пълното изграждане на нашето законодателство, основано на нашата Димитровска конституция. Като е видно от текста на законопроекта, той съдържа три основни момента.

Първият момент е отразен в чл. 1, който произхожда на право от Конституцията, а именно, че членовете на Правителството, за извършените в това им качество престъпления и за вредите, които причинят, се съдят по действащите в държавата закони.

Вторият момент е съдоустройственият момент: какъв е съдът, който ще съди провинените членове на Правителството. Съгласно чл. 2, това е именно нашият Върховен съд на републиката. В този смисъл трябва да подчертаем, че ние не си служим и в този случай по отношение съдене на министрите, членове на Правителството, за извършените от тях престъпления с някакъв особен съд. Напротив, ние в законопроекта предвиждаме, че този съд, който ще съди членове на Правителството за техни провинения, ще бъде именно нашият Върховен съд на републиката, и негови членове ще бъдат тези, които са избрани от Народното събрание, а така също и членове в този съд ще бъдат и народните съдебни заседатели, избрани също така от Народното събрание. Това е една абсолютна гаранция за най-правилното произнасяне на присъдите и отнемане на наказанието за извършените престъпления от членове на Правителството.

Третият момент е установяването на процедурата, която ще се следва при разглеждането на делата срещу членове на Правителството, начинът, по който ще бъдат съдени провинените лица. Трябва да подчертая, че и в този случай се следва процедурата по закона за наказателното съдопроизводство, като на подсъдимите се дава право на възражения, право на доказателства и право на пълна и свободна защита. По този начин подсъдимите ще имат пълната възможност, чрез своята защита и чрез доказателствата, които те свободно и пълно ще могат да посочат, да помогнат на своите интереси в защитата си и

на съда за установяването на чистата материална истина по тяхната отговорност.

Най-накрая аз трябва да отбележа, че, внасяйки този законопроект за съдене членове на Правителството, ние разрешаваме една важна и належаща задача за правилното изграждане на нашия обществен, политически и стопански живот върху основите на социализма в нашата страна. Чрез бдителността на органите на народната държава, на народната власт и чрез органите на правосъдието, защитавайки отечественофронтовската народна законност, ние поставяме в пълна бдителност и нашия народ срещу посегателствата против закона, срещу престъпленията, независимо откъде идат те и от кого са извършени. Без разлика на обществено положение, без разлика на ранг, без разлика на заслугите и на мястото, което заема деецът, той пред закона и пред народа е длъжен да отговаря. С това ние ще дадем възможност и ще отворим пътя на нашия трудещ се народ спокойно и творчески да изгради новия живот, опрян в изграждането на своето щастие и благоденствие на непобедимата мощ на великия Съветски съюз. А тези, които препятствуват на неговия път, тези, които смущават неговото единство, тези, които се опитват да разединяват неговите сили, тези, които стават проводници на чужди интереси, на шпионаж, на саботажи, които подриват единството и сплотените сили на народа, ще намерят справедливата и строга присъда на закона в името на народа и на неговите интереси.

Аз ви моля, другари, да гласувате законопроекта. (Ръкоплескания)

Председател Райко Дамянов: Няма записани други оратори. Ония другари народни представители, които са съгласни да бъде приет на първо четене, по принцип, законопроектът за съдене членове на Правителството, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Радн Найденов: Аз моля, законопроектът да бъде приет, по спешност, и на второ четене, тъй като възражения или предложения за допълнения и изменения на законопроекта няма.

Председател Райко Дамянов: Има предложение от министра на правосъдието др. Радн Найденов, законопроектът да бъде гласуван и на второ четене, по спешност. Ония другари народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля докладчика да докладва законопроекта на второ четене.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

ЗАКОН

за съдене членове на Правителството

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни със заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

«Чл. 1. Членовете на Правителството, за които се установи в това им качество престъпления и за вредите, които са причинили с противозаконните си действия на държавата или гражданите, отговарят съгласно действащите наказателни и други закони.»

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

«Чл. 2. За престъпленията и за вредите по чл. 1 членовете на Правителството се съдят от Върховния съд на Народната република, наказателно отделение, в състав: председател, двама съдии и четирма съдебни заседатели, избрани от Народното събрание за съдене съдии и прокурори (чл. 38, алинея първа, от закона за наказателното съдопроизводство).»

На този съд са подсъдни и други престъпления, извършени от същите лица не в качеството им на членове на Правителството, ако те се съдят едновременно и за престъпления, извършени от тях в това им качество.

Съизвършителите и всички други съучастници в горните престъпления се съдят от същия съд.»

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

«Чл. 3. По тия дела наказателното преследване се възбужда от главния прокурор на Народната република; извършването на предварително следствие не е задължително; мярката за неотклонение е задържане под стража.»

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

«Чл. 4. Подсъдимият има право да посочи доказателства в седемдневен срок от получаване препис от обвинителния акт.

В същия срок, считан от деня на получаване съобщение за постъпване на делото в съда, и гражданският ищец може да посочи доказателства.»

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

«Чл. 5. Делата се насрочват за разглеждане в съдебно заседание най-късно една седмица след изтичане на срока по предходния член.

Неявяването на свидетели не е пречка за разглеждане на делото, ако те са дали писмено показание при дознанието или при предварителното следствие или ако има други свидетели за същите обстоятелства.»

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

«Чл. 6. Присъдата и решението на съда не подлежат на обжалване.»

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

«Чл. 7. Докопките в тоя закон не са предвидени особени правила, прилагат се общите съдопроизводствени закони.»

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с чл. 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към следната точка от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за преименуване на Министерството на железопътните, автомобилните и водните съобщения.

Има думата секретарят да прочете законопроекта.

Секретар Илия Радков (з): (Чете)

МОТИВИ

към законопроекта за преименуване на Министерството на железопътните, автомобилните и водните съобщения

Другарки и другари народни представители! Министерството на железопътните, автомобилните и водните съобщения обхваща целия транспорт в страната. Наименованието, което му е дадено в чл. 33, точка 11, от Конституцията на Народната република България, е непълно. Така например под ведомството на същото е включен и въздушният транспорт.

По тези съображения налага се, на основание на чл. 35, алинея четвърта, от Конституцията на Народната република, то да бъде преименувано, като му се даде по-точно название, което да обгръща цялата му дейност.

По тези съображения предлага ви се да гласувате настоящия законопроект.

София, октомври 1949 г.

Председател на Министерския съвет: В. Коларов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за преименуване на Министерството на железопътните, автомобилните и водните съобщения

Член единствен. Досегашното Министерство на железопътните, автомобилните и водните съобщения се преименува на Министерство на транспорта.

Думите «Министерство на железопътните, автомобилните и водните съобщения» и «Министър на железопътните, автомобилните и водните съобщения» във всички закони, правилници и наредби се заменят с думите «Министерство на транспорта» и «Министър на транспорта».

Председател Райко Дамянов: Има думата докладчикът на законодателната комисия.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за преименуване на Министерството на железопътните, автомобилните и водните съобщения

Комисията предлага на пленума на Великото народно събрание да гласува и приеме горния законопроект така, както е предложен от Министерския съвет, без изменение.

Председател на законодателната комисия: Д-р Ив. Папов.»

Председател Райко Дамянов: Няма записани оратори. Поставям законопроекта на гласуване на първо четене, по принцип. Ония народни представители, които са съгласни, законопроект

тът за преименуване на Министерството на железопътните, автомобилните и водните съобщения да бъде приет на първо четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Вълко Червенков: Аз моля, законопроектът да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене.

Председател Райко Дамянов: Има предложение от подпредседателя на Министерския съвет др. Вълко Червенков, законопроектът да бъде приет, по спешност, и на второ четене. Ония народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(Заглавието на законопроекта и член единствен, докладвани от докладчика на законодателната комисия Георги Божков, се приеха без изменение и без разисквания)

Пристъпваме към следната точка от дневния ред:

Полагане клетва от министрите Кирил Лазаров и Георги Чанков.

Нека народните представители станат прави.

(Всички министри и народни представители стават прави. Министрите Кирил Лазаров и Георги Чанков повтарят, след председателя, установената в чл. 41 от Конституцията клетва)

С това дневният ред на днешното заседание е изчерпан, а заедно с това е свършена и работата на извънредната сесия.

Обявявам извънредната сесия за закрыта.

(Закрита в 15 ч. 45 м.)

Председател: **РАЙКО ДАМЯНОВ**

Секретар: **ИЛИЯ РАДКОВ**

Началник на Стенографското отделение: **ТОДОР АНГЕЛИЕВ**